

Rozhodnutí Nejvyššího soudu SSR ze dne 14.01.1971, sp. zn. 3 Tz 123/70, ECLI:CZ:NS:1971:3.TZ.123.1970.1

Číslo: 38/1971

Právní věta: K poměru ustanovení § 9 odst. 1 písm. a) zák. č. 150/1969 Zb. o přečině proti socialistickému spolunažívání k ustanovení § 202 odst. 1 Tr. zák. o výtržnictvě, k ustanovení § 197 a Tr. zák. o násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci a k ustanovení § 221 odst. 1 Tr. zák. o ublížení na zdraví.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 14.01.1971

Spisová značka: 3 Tz 123/70

Číslo rozhodnutí: 38

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci, Přečiny, Ublížení na zdraví, Výtržnictví

Předpisy: 140/1961 Sb. § 197a

§ 202

§ 221 odst. 1 141/1961 Sb. § 220 odst. 4

§ 314a odst. 5

§ 314c odst. 1 písm. e

§ 314d 150/1969 Sb. § 9 odst. 1 písm. a 60/1961 Sb. § 19

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 38/1971 sb. rozh.

K poměru ustanovení § 9 odst. 1 písm. a) zák. č. 150/1969 Zb. o přečině proti socialistickému spolunažívání k ustanovení § 202 odst. 1 Tr. zák. o výtržnictvě, k ustanovení § 197 a Tr. zák. o násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci a k ustanovení § 221 odst. 1 Tr. zák. o ublížení na zdraví.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu SSR ze 14. 1. 1971 sp. zn. [3 Tz 123/70](#) a sp. zn. [3 Tz 119/70](#) a z 21. 1. 1971 sp. zn. [3 Tz 140/70](#).)

I. Rozsudkem Okresního soudu v Prešove z 19. marca 1970 sp. zn. Ts 68/70 bola obvinená M. K. uznaná vinnou z přečinu proti socialistickému spolunažívání podľa § 9 odst. 1 písm. a) zák. č. 150/1969 Zb., ktorý mala spáchať tak, že 5. decembra 1969 v Prešove v reštaurácii „Verchovina“

urobila výtržnosť tým, že obťažovala hostí, vulgárne im nadávala a kričala, potom sa pred reštauráciou bila s neznámym mužom a kládla odpor hliadke VB, ktorá ju chcela odvieť do záchytnej protialkoholickkej stanice a vzbudila tým verejné pohoršenie. Za to bola odsúdená na trest odňatia slobody v trvaní dvoch mesiacov, ktorého výkon jej bol podmiennečne odložený na skúšobný čas jedného roka.

Na sťažnosť pre porušenie zákona, ktorú podal minister spravodlivosti SSR, Najvyšší súd SSR rozsudkom sp. zn. [3 Tz 123/70](#) vyslovil, že rozsudkom Okresného súdu v Prešove bol porušený zákon v ustanoveniach § 2 odst. 6 a § 314c odst. 1 písm. e) Tr. por.

Z odôvodnenia:

Minister spravodlivosti SSR poukázal vo svojej sťažnosti na to, že okresný súd porušil zákon vo viacerých smeroch. Konkrétne: Správu o výsledku objasňovania na hlavnom pojednávaní nečítal (§ 314b odst. 5 Tr. por.) a oboznámil sa len s jedným spisom Miestneho ľudového súdu v Prešove. Preto ani nezistil, že obvinená M. K. bola od začiatku roku 1966 stíhaná miestnym ľudovým súdom už 8-krát (a nie jedenkrát) pre porušenie občianskeho spolunažívania, túto skutočnosť si neoveril zadovážením všetkých spisov miestneho ľudového súdu a tieto spisy ako dôkaz nehodnotil.

Keby bol okresný súd posudzoval konanie obvinenej v súvislosti s jej celkovým správaním od roku 1966, bol by došiel k záveru, že neprístojné konanie obvinenej 5. 12. 1969 bolo motivované zjavnou neúctou voči spoločnosti. Preto jej konanie vyčerpáva znaky trestného činu výtržníctva podľa § 202 odst. 1 Tr. zák. Častým opakovaním tej istej trestnej činnosti sa zvýšil stupeň jej nebezpečnosti tak, že dosiahol stupňa nebezpečnosti trestného činu a nie prečinu, i keď formálne by naplňovala aj znaky prečinu proti socialistickému spolunažívaniu podľa § 9 odst. 1 písm. a) zák. č. 150/1969 Zb.

V súvislosti s chybnou právnou kvalifikáciou činu dopustil sa okresný súd pochybenia aj procesného rázu. Keby bol súd správne kvalifikoval čin uvedený v návrhu prokurátora na potrestanie, musel by samosudca vrátiť vec prokurátorovi na vykonanie prípravného konania (§ 314c odst. 1 písm. e) Tr. por.) a nie rozhodnúť vec rozsudkom (§ 314d Tr. por.).

Uložením trestu odňatia slobody v trvaní dvoch mesiacov s podmiennečným odkladom jeho výkonu na skúšobný čas 1 roka bol porušený zákon v ustanovení § 23 odst. 1, § 31 odst. 1 a § 58 odst. 1 Tr. zák. Obvinená M. K. spôsobom svojho života od roku 1966 dostatočne dokázala, že je tak mravne narušená, že ju nemožno prevychovať miernymi opatreniami. Postih pred miestnym ľudovým súdom bol neúčinný, lebo 8-krát porušila pravidlá občianskeho spolunažívania. Pritom obvinená pácha trestnú činnosť sústavne v opilosti a ani jej pracovná morálka nie je najlepšia. Vzhľadom na osobu obvinenej je uložený trest neprimeraný a doterajší spôsob života obvinenej vylučuje použitie dobrodenia podmiennečného odsúdenia.

Najvyšší súd SSR na podklade sťažnosti pre porušenie zákona preskúmal podľa § 267 odst. 1 Tr. por. správnosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo zistil, že zákon bol porušený v ustanoveniach § 2 odst. 6 a § 314c odst. 1 písm. e) Tr. por.

Výtržnicke konanie sa postihuje tromi zákonnými ustanoveniami, a to § 202 Tr. zák. o trestnom čine výtržníctva, § 9 odst. 1 písm. a) zák. č. 150/1964 Zb. o prečine proti socialistickému spolunažívaniu a § 19 zák. č. 60/1961 Zb. o priestupku proti socialistickému spolunažívaniu.

Základným kritériom pre rozlíšenie toho, či výtržnosť páchatela je trestným činom, prečinom alebo priestupkom sú zákonné formálne znaky týchto deliktov uvedené v cit. zákonných ustanoveniach. Pokiaľ ide o tieto formálne znaky, rozdiely medzi uvedeným trestným činom a prečinom spočívajú v tom, že o trestný čin podľa § 202 odst. 1 Tr. zák. ide vtedy, keď sa páchatel dopustil výtržnosti zo

zjavnej neúcty voči spoločnosti a okrem toho verejne alebo na mieste prístupnom verejnosti. Prečin podľa § 9 odst. 1 písm. a) zák. č. 150/1969 Zb. tieto okolnosti ako formálne znaky nemá, avšak na rozdiel od priestupku podľa § 19 zák. č. 60/1961 Zb. znakom prečinu je špeciálna recidíva páchatela.

Aj keď okresný prokurátor kvalifikoval skutok obvinenej ako prečin podľa § 9 odst. 1 písm. a) zák. č. 150/1969 Zb., okresný súd nebol touto právnou kvalifikáciou viazaný (pozri § 220 odst. 4 Tr. por.), ale bol povinný hodnotiť stíhaný skutok z toho hľadiska, či nemá znaky trestného činu výtržníctva podľa § 202 odst. 1 Tr. zák., tj. či sa obvinená nedopustila výtržnosti a) zo zjavnej neúcty voči spoločnosti, b) verejne, prípadne na mieste verejnosti prístupnom a c) či nebezpečnosť jej činu pre spoločnosť nedosahuje stupeň, aký sa vyžaduje už pre trestný čin.

Motív, že páchatel konal zo zjavnej neúcty voči spoločnosti treba zásadne zisťovať z triedneho a osobného profilu páchatela, z predchádzajúceho spôsobu jeho života, z jeho postoja voči spoločnosti, z jeho pomeru k práci a pod. Z tohoto hľadiska pôjde o čin spáchaný zo zjavnej neúcty voči spoločnosti spravidla vtedy, keď ide o páchatela s nepriateľským alebo negativistickým vzťahom k existujúcej spoločnosti a jej hodnotám, ktorá sa zrejme prejavil v spáchanej výtržnosti.

To však neznamená, že by nebolo možné vyvodiť zjavnú neúctu páchatela voči spoločnosti aj z iných skutočností, napr. z charakteru výtržnosti ako činu, ktorý sám osebe dostatočne vyjadruje vzťah páchatela k spoločnosti a k jej hodnotám.

Okrem vyššie opísaných skutočností svedčili i tieto ďalšie okolnosti o tom, že obvinená konala zo zjavnej neúcty voči spoločnosti.

Obvinená, ktorá mala v čase spáchania činu vyše 20 rokov, nebola od skončenia školskej dochádzky (ktorú riadne neukončila) do 10. 11. 1969 riadne zamestnaná. Uvedeným dňom vstúpila do pracovného pomeru u národného podniku Východoslovenské mraziarne v Prešove. Dva razy bola pre narušovanie občianskeho spolunažívania v záchytnej stanici a viac ráz bola oznamovaná MĽS v Prešove. Mestský národný výbor v Prešove uviedol vo svojej správe, že obvinená je alkoholička, nepožíva dobrú povesť, pracuje vo Východoslovenských mraziarniach v Prešove, predtým však nepracovala a prížívovala sa. Závod 07 – Mraziarne v Prešove uviedol v charakteristike obvinenej, že pracuje od 10. 10. 1969, avšak v pracovnom čase býva malátna, čo vyplýva z toho, že svoj voľný čas netrávi normálnym spôsobom, so svojou sestrou vyvoláva v spoločenských miestnostiach časté hádky, ktoré nerobia dobrý dojem na pracovníkov nezvyklých na spôsob života obvinenej. Podľa správy o výsledku objasňovania obvinená je známa ako výtržníčka, ktorá sa výtržnosťou dopúšťa v podnapilom stave a od začiatku roku 1966 bola už 8 ráz postihnutá pre porušenie socialistického spolunažívania bývalým MĽS pri MsNV v Prešove. Zo spisu zn. M 315/69 býv. MĽS pri MsNV v Prešove plynie, že obvinená bola rozhodnutím z 22. 10. 1969 uznaná vinnou z previnenia proti socialistickému spolunažívaniu podľa § 19 zák. č. 38/1961 Zb. za to, že 1. 7. 1969 v Prešove si privodila podnapilosť a svojím konaním vzbudzovala pohoršenie, zbila svoju sestru Máriu na ulici a za to, že hoci je práceschopná, nikde nepracuje a necháva sa vydržiavať svojou matkou. Za tieto previnenia jej bolo uložené verejné pokarhanie.

Z týchto dôkazov mal okresný súd vyvodiť záver o potrebnosti začať proti obvinenej prípravné konanie pre trestný čin výtržníctva podľa § 202 odst. 1 Tr. zák. Preto mal vec vrátiť prokurátorovi.

Keď tak okresný súd neurobil, porušil zákon v ustanoveniach § 2 odst. 6 a § 314c odst. 1 písm. e) Tr. por.

Najvyšší súd SSR nezrušil napadnutý rozsudok a teda nepostupoval podľa § 269 odst. 2 až § 271 Tr. por., lebo hoci došlo k porušeniu zákona v prospech obvinenej, minister spravodlivosti SSR takýto návrh nepodal zrejme preto, že sťažnosť pre porušenie zákona podal po uplynutí 6mesačnej lehoty

uvedenej v § 272 Tr. por.